

۱۳۴۹

دانشگاه پیام نور

پایان نامه

برای دریافت درجه کارشناسی ارشد

در رشته بیوشیمی

دانشکده علوم پایه

گروه علمی زیست شناسی

عنوان پایان نامه:

بررسی متیلاسیون پروموتور ژن E-Cadherin در معتادین به مصرف کریستال

تأیید استاد راهنما
تسبیح طارک

استاد راهنما: دکتر سیما افشار نژاد

۱۳۸۹/۱/۲۸

استاد مشاور: دکتر مسعود صالح مقدم

نگارش: شادی شهودی فر

شهریور 1388

۱۳۴۳۹۷

۱۳۸۸/۷/۱
۱۳۸۸/۷/۱

دانشگاه پیام نور
خراسان رضوی
باصفهان

تصویب پایان نامه / رساله

پایان نامه / رساله تحت عنوان بررسی میتلاسیون پروموتور ژن E-CADHERIN در معتادین به مصرف کریستال که توسط شادی شهودی فر در مرکز پیام نور تهیه و به هیات داوران ارائه گردیده است مورد تایید می باشد. تاریخ دفاع: ۸۸/۶/۲۶ نمره: نمره - ۹، ادرجه ارزشیابی: عالی

اعضای هیات داوران:

نام و نام خانوادگی	هیات داوران	مرتبۀ علمی	امضاء
۱- دکتر سیما افشار نژاد	استاد رهنما	استاد یار	
۲- دکتر مسعود صالح مقدم	استاد مشاور	استاد یار	
۳- دکتر خدیجه جامی الاحمدی	استاد داور	استادیار	
۴- آقای جواد محمدی پور	نماینده گروه آموزشی		
۵-	نماینده تحصیلات تکمیلی		

تقدیم به دخترانم:

مانای مهربان

و

غزل شادان

سپاسگزاری:

سپاس بیکران هر آنکس مرا در رسیدن به آنچه که هستم یاری نمود

سپاس استاد گرانقدر سر کار خانم دکتر افشار

سپاس مادر فداکارم مریم که همانند نامش قدیسه است

سپاس و درود همسر عزیز و صبورم محمد رضا که آرامشش آرام جان است

چکیده :

هروئین به عنوان یک غیرموتاژن که میزان ابتلا به سرطان را افزایش می دهد و یک عامل تحریک کننده تومور شناخته شده است. از سوی دیگر کاهش بیان E-adhering می تواند با تهاجم سلولهای سرطانی مرتبط باشد.

در این پایان نامه بر اساس یافته ها و تحقیقات ما چنین فرض نمودیم که ارزیابی متیلاسیون E-adhering به عنوان واسطه افزایش دهنده ریسک ابتلا به سرطان و هم چنین تحلیل دهنده اتصالات بافتی در مصرف کنندگان کریستال می تواند ارزشمند باشد. پس با جمع آوری ۵۰ نمونه خون معتادین به مصرف کریستال، تحت درمان با متادون از مراکز درمان معتادین و نیز جمع آوری برخی اطلاعات اپیدمیولوژی کار آغاز گردید. یافته های ما به شرح ذیل بودند: ۱. چهارده مورد از بیماران، پروموتور ژن e-کادهرین آنها متیله بود که ۳۱٪ کل بیماران را شامل می شوند. ۲. بین مدت زمان مصرف ماده مخدر کریستال و متیلاسیون E-adhering ارتباط معنی داری وجود داشت ($p < 0.05$).

فهرست مطالب

صفحه

عنوان

بخش اول

فصل اول : مقدمه

- ۱-۱. تاریخچه مصرف مواد مخدر در جهان..... ۲
- ۲-۱. تاریخچه مصرف مواد مخدر در ایران..... ۴
- ۳-۱. بیان اهمیت موضوع اعتیاد..... ۷
- ۴-۱. اعتیاد..... ۹
- ۵-۱. تعاریف اعتیاد..... ۱۰
- ۶-۱. شروع اعتیاد..... ۱۲
- ۷-۱. طبقه بندی مواد اعتیاد آور..... ۱۴

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
۱۹.....	۸-۱. تنباکو.....
۲۰.....	۹-۱. تریاک ومشتقات آن.....
۲۲.....	۱۰-۱. هروئین.....
۲۴.....	۱۱-۱. وابستگی به هروئین.....

بخش دوم

فصل اول : کلیات

۲۷	۱-۲. کریستال وکراک (هروئین بلور شده).....
۳۱	۲-۲. ژنتیک توکسیکولوژی هروئین.....
۳۳	۳-۲. لکوسیت ها.....

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
۳۳	۱-۳-۲. ساختمان و عملکرد پروتئینهای غشایی لکوسیتها.....
۳۳	۲-۳-۲. خانواده های پروتئینی.....
۳۷	۳-۳-۲. اتصال و عبور لکوسیت از جدار رگ.....
۳۷	۴-۲. گلیکوپروتئین های اتصالیه.....
۳۸	۱-۴-۲. گلیکوپروتئین های اتصالیه و مناسناز.....
۳۹	۵-۲. کاتینین ها.....
۴۲	۱-۶-۲. اینتگرین ها.....
۴۸	۷-۲. کادهرین ها.....
۵۱	۱-۷-۲. ساختمان کادهرین ها.....

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
۵۱	۲-۸-E-کادهرین.....
۵۵	۲-۹-فرایند متیلاسیون.....
۵۵	۲-۹-۱- CpG جزایر.....
۵۵	۲-۹-۱-۱- معرفی جزایر CpG.....
۵۶	۲-۹-۱-۲- تعداد جزایر CpG.....
۵۶	۲-۹-۱-۳- توزیع جزایر CpG.....
۵۷	۲-۹-۱-۴- متیله یا غیر متیله بودن جزایر CpG.....
۵۸	۲-۱۰-۱- کمپلکسهای شکل آرایه مجدد و تغییر کروماتین.....
۵۸	۲-۱۰-۱- متیلاسیون DNA.....

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
۵۸.....	۲-۱۰-۲. آنزیم DNA - متیل ترانسفراز ^۱ (DNMT)
۶۱.....	۱۱-۲. پروتئینهای متصل شونده به متیل CpG
۶۴.....	۱۲-۲. آنزیمهای تغییرات هیستون ها.....
۶۴.....	۱۳-۲. کمپلکس های شکل آرایبی مجدد کروماتین وابسته به ATP
۶۷.....	۱۴-۲. وظایف متیلاسیون DNA.....
۶۷.....	۱-۱۴-۲. متیلاسیون و دفاع ژنومی.....
۶۸.....	۲-۱۴-۲. متیلاسیون و تکامل.....
۶۸.....	۳-۱۴-۲. متیلاسیون و غیر فعال شدن کروموزوم X.....
۶۹.....	۴-۱۴-۲. متیلاسیون و بیماری.....

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
۷۱	۵-۱۴-۲. متیلاسیون و مقاومت در برابر نوکلئازها.....
۷۲	۶-۱۴-۲. متیلاسیون و بیان ژنهای مخصوص هر بافت.....
۷۲	۷-۱۴-۲. متیلاسیون DNA ، سن و رژیم غذایی.....
۷۳	۸-۱۴-۲. متیلاسیون DNA، ساختار کروماتین را تحت تأثیر قرار می دهد.....
۷۵	۹-۱۴-۲. متیلاسیون DNA عملکرد کروماتین را تحت تأثیر قرار می دهد.....
۷۷	۱۵-۲. نقش هیستون داستیلازها و استیلازها در سرکوب نسخه برداری.....
۷۸	۱۶-۲. محدودیت سرکوب رونویسی ناشی از متیلاسیون DNA.....
۷۹	۱۷-۲. ابقاء متیلاسیون DNA و سرکوب نسخه برداری در کروموزوم.....
۸۱	۱۸-۲. هایپرمتیلاسیون DNA در تومورزایی.....

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
۸۲	۱۹-۲. هایپرمتیلاسیون DNA و سرطان.....

فصل دوم : مواد و روش ها

۸۶	۲۰-۲. روش کار.....
----	--------------------

۸۷	۲۱-۲. طراحی پرایمرها.....
----	---------------------------

۸۹	۲۲-۲. مشخصات پرایمرها.....
----	----------------------------

۸۹	۲۳-۲. انتخاب نمونه.....
----	-------------------------

۹۰	۲۴-۲. جمع آوری اطلاعات اپیدمیولوژی بیماران.....
----	---

۹۲	۲۵-۲. استخراج DNA از خون تام.....
----	-----------------------------------

۹۲	۲۵-۱-۲. نمونه مورد آزمایش.....
----	--------------------------------

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
۹۲	۲-۲۵-۲. روش استخراج DNA از خون تام.....
۹۳	۲-۲۵-۳. اطمینان از عملکرد آزمایش استخراج DNA.....
۹۴	۲-۲۶-۲. درمان بی سولفیت.....
۹۷	۲-۲۶-۱. روش درمان بی سولفیت به ترتیب مراحل.....
۹۸	۲-۲۶-۲. نمک زدایی و تخلیص DNA.....
۹۸	۲-۲۶-۳. روش نمک زدایی DNA.....
۹۹	۲-۲۶-۴. متوقف کردن درمان بی سولفیت.....
۹۹	۲-۲۶-۵. تشکیل رسوب DNA و اتمام مراحل.....

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
۱۰۰	۲-۲۶-۶. بررسی میزان خلوص DNA درمان شده.....
۱۰۱	۲-۲۷. راه اندازی و بهینه سازی تکنیک MSP.....
۱۰۲	۲-۲۷-۱. تعیین بهترین دمای Tm برای MSP.....
۱۰۴	۲-۲۷-۲. تعیین غلظت های مناسب مواد مورد استفاده در آزمایش MSP.....
۱۰۵	۲-۲۷-۳. بهینه سازی Template (Template optimization) برای MSP.....
۱۰۷	۲-۲۷-۴. تعیین غلظت مناسب (MgCl ₂ Optimization) MgCl ₂ .....
۱۰۹	۲-۲۸. روش انجام MSP.....
۱۱۰	۲-۲۹. مواد استفاده شده در U-MSP.....
۱۱۱	۲-۳۰. برنامه Methylation Specific PCR (MSP).....
۱۱۲	۲-۳۱. ردیابی محصولات PCR.....
۱۱۴	۲-۳۲. الکتروفورز با ژل آکریل آمید (PAGE).....
۱۱۵	۲-۳۲-۱. ترکیب ژل پلی آکریل آمید.....
۱۱۶	۲-۳۲-۲. در صد ژل و اندازه حفرات ژل PAGE.....
۱۱۶	۲-۳۲-۳. مواد مورد نیاز برای تهیه ژل پلی آکریل آمید.....

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
۱۱۶	۲-۳۲-۴. وسایل مورد نیاز برای تهیه ژل پلی آکریل آمید.....
۱۱۸	۲-۳۲-۵. الکتروفورز ژل پلی آکریل آمید.....
۱۲۱	۲-۳۳. روش رنگ آمیزی نیترات نقره.....
۱۲۴	۲-۳۴. نتایج حاصل از انجام PCR بتا اکتین بر روی DNA استخراج شده از خون تام
۱۲۵	۲-۳۵. نتایج مربوط به بهینه نمودن MSP.....
۱۲۸	۲-۳۶. مقایسه دو شرایط انجام الکتروفورز آگاروز و پلی آکریل آمید برای MSP

بخش سوم: تجزیه و تحلیل آماری اطلاعات

۱۳۲-۱۴۴	۴-۱. جداول و نمودارها.....
---------	----------------------------

بخش پنجم: بحث و نتیجه گیری

۱۴۶	۴-۱. استراتژی تحقیق و مطالعه حاضر.....
۱۴۷	۴-۲. انتخاب ژن مورد آزمایش.....
۱۴۸	۴-۳. انتخاب ناحیه پروموتور ژن.....
۱۴۹	۴-۴. متیلاسیون ژن E-کادهرین.....
۱۴۹	۴-۵. انتخاب روش MSP.....

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
۱۵۱.....	۴-۵-۱. معایب و مزایای MSP نسبت به روشهای MSRE وساترن بلائینگ.....
۱۵۳.....	۴-۶. بررسی استفاده از مواد و تکنیکهای دیگر مورد استفاده در مراحل کار.....
	۴-۷. بحث و بررسی در مورد نتایج پرونده های معتادین و بعضا تاثیر آنها در متیلاسیون ژن
۱۵۵.....	e-کادهرین.....
	۴-۸. مقایسه نتایج بدست آمده در این پایان نامه با نتایج گزارش شده در سایر تحقیقات
۱۵۶.....	مرتبط انجام شده در جهان.....
۱۶۰.....	۴-۹. بررسی اهمیت نتایج حاصل از این پایان نامه.....
۱۶۰.....	۴-۱۰. نتیجه گیری.....
۱۶۱.....	۴-۱۱. پیشنهادات.....
۱۶۲.....	منابع.....

بخش اول

مقدمه

۱-۱. تاریخچه مصرف مواد مخدر در جهان

بر اساس اسناد تاریخی، سابقه آشنائی بشر با مواد مخدر به ۴ هزار سال قبل از میلاد برمی گردد. با بررسی آثار مکتوب و لوحه های گلی که از سومریان باقی مانده است چنین استنباط می شود که سومریان اولین کسانی بودند که تریاک را کشف کردند و علاوه بر اینکه از آن به عنوان یک داروی مسکن استفاده می کردند تدریجاً به عنوان یک مخدر نیز مورد استفاده قرار می دادند و نام گیاه شادی بخش نیز بر آن نهادند. علاوه بر سومریان، اقوام آشور، مصر، یونان و رم نیز تریاک را می شناختند و از آن استفاده می کردند. یونانیها تریاک را اپیوم نامیده و اطباء بزرگی نظیر سقراط ترکیباتی از تریاک را برای بیماریهای مختلف جسمی و روانی تجویز میکردند. لوح های نقاشی کشف شده از یونان قدیم و مصر باستان حکایت از آن دارد که طبیبان، از بوته خشخاش و بوته شاه دانه به عنوان یک گیاه داروئی استفاده می کردند.^۱

« پلین » دانشمند رومی، اولین شخصی بود که شیره غلیظ خشخاش را به نام « اپیوم » جهت استفاده علمی در داروهای مسکن عرضه کرد، اپیوم از ریشه اپوس به معنای شیره گرفته شده و در برخی موارد از آن به نام هیپون و یا افیون نیز نام برده شده است.^۱ با شروع انقلاب صنعتی (اواخر قرن ۱۷ و اوایل قرن ۱۸) و گسترش تجارت

و ارتباطات و از همه مهم تر نیاز صنایع نو پا ، در انقلاب صنعتی روند جدیدی در مسایل مختلف جهانی آغاز شد.

آنچه مسلم است در قرون قبل از میلاد، کشت و استفاده از بوته های مواد مخدر، صرفاً جنبه داروئی داشته است، اما پس از سازمان یافتن استعمار از کشورهای انگلیس، فرانسه و پرتغال در قرن ۱۶ - ۱۷ و بخصوص ۱۸ میلادی (انقلاب صنعتی)، استعمار از این مواد افیونی برای سلطه بر ملت های ضعیف استفاده نمود.^۱

مساله مواد مخدر و مصرف آن تاریخچه ای طولانی دارد. این مواد اعم از مواد مخدر و محرک مکرراً به عنوان شفا بخش، مسکن، شادی آور و نیز ماده مقدس مورد استفاده بشر قرار گرفته است. از جمله می توان به اشعار کهن موجود اشاره کرد و از هومر در آیین زرتشت نام برد. سابقه آشنایی بشر با خشخاش به حدود هفت هزار سال قبل بازمی گردد بطوریکه وجود لوحه های گلی باستانی از تمدن های آن زمان موید این امر است. همچنین استفاده غذایی و دارویی از انواع مواد مخدر در چین و هند و کشورهای دیگر در چند هزار سال پیش نیز مورد تایید قرار گرفته است. نکته قابل توجه اینکه در دروان صفویه مصرف تریاک به صورت خوردن حب و یا شربت های مخصوص به نام کوکنار (جوشانده خشخاش) معمول بوده و از کشیدن تریاک ذکری به میان نیامده است.^۱